

Drago Bulc o slovenskem turizmu

»Slovenci, stopimo skupaj!«

Slovenci bi potrebovali kampanjo, ki bi nas (znova) povezala – podobno, kot nas je legendarna Slovenija, moja dežela, razmišlja Drago Bulc, dolgoletni televizijski turistični novinar in predsednik Društva turističnih novinarjev Slovenije Fijet ter zanesljivo eden najboljših poznavalcev slovenskega turizma. O njem smo se tudi pogovarjali – o njegovih uspehih in neuspehih ter izzivih za njegov nadaljnji razvoj.

Gospod Bulc, na pogovoru z ministrom za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravkom Počivalškom na sejmu Alpe Adria: Turizem in prosti čas, ki ga je pripravil slovenski Fijet, ste podali posrečeno iztočnico: kakor ljubljanski župan Zoran Jankovič rad pove, da je Ljubljana »najlepše mesto na svetu«, bi lahko tudi za Slovenijo porekli, da je najlepša dežela na svetu ...

Sam sem to že začel govoriti in bom tudi v prihodnje. Kjer koli bom, bom rekel, da prihajam iz najlepše dežele na svetu! Potem bodo pa vsi vprašali: Kje pa je to? (smeh) Tako bom promoviral svojo lepo domovino ... Veliko sem potoval po svetu in resnično me ni niti enkrat zamikalo, da bi kje ostal dalj časa. Od nekdaj sem izjemno radoveden in rad odkrivam svet, še vedno veliko potujem, ampak nikjer ni na tako majhnem prostoru toliko lepih in različnih stvari, kot jih je v Sloveniji. Žal pa se zdi, da je to za nas, Slovence, prevelik dar – včasih se resnično neumno obnašamo in v tem rajju ne živimo rajsko!

Pa mislite, da smo sposobni na glas reči: Slovenija je najlepša dežela na svetu? Zdi se, da se Slovenci zelo težko sami pohvalimo, v turizmu pa bi bilo to skorajda nujno!

Res je, da se ne znamo sami pohvaliti. To je zagotovo ... nekakšna motnja. Tudi s tem, na kar smo lahko ponosni, se ne znamo pohvaliti. Če kdo kdaj kaj pohvali, pa ga znamo hitro preglasiti, da je drugje lepše, boljše. Ampak Zoranu Jankoviču že verjamemo, da je Ljubljana najlepše mesto na svetu! (Pravijo, da tisto, kar dolgo ponavljaš, postane resnica. Op. p.)

Pa k slovenskemu turizmu na pragu novega leta ... Kaj bi, take kole čez palec, porekli o njem, v kakšnem stanju je?

Žal v zelo slabem, predvsem zato, ker v turizmu nimamo prave lastniške strukture; večina podjetij ima izgubo ... Toda kljub temu sem velik optimist. Nisem veren, a vendarle verjamem v sedem suhih in sedem debelih krav po Svetem pismu! Preživeli smo suhe, zdaj je čas za debele! (smeh) Resnično verjamem, da se nam nakazuje luč na koncu predora:

izhod iz krize. In najhitreje bi do njega prišli prav na področju turizma. Slovenija bi se morala začeti v svetu promovirati s – turizmom. (Promocija držav prek turizma je bila tudi tema na lanski madridski turistični borzi Fiturju.) Kot država imamo namreč najbolj pozitivno podobo prav na področju turizma. Na primer: Ljubljana je zelena prestolnica Evrope 2016, Bled je znan kot eden najbolj pravljicnih krajev na svetu ... Svet nas dojema zelo pozitivno. Upam, da bomo z znova samostojno Slovensko turistično organizacijo to tudi začeli izvajati.

Če bi se lotila analize SWOT slovenskega turizma: katere so njegove ključne prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti?

Velika prednost slovenskega turizma je zagotovo narava. Pa tudi inovativni mladi ljudje, ki jih je v turizmu čedalje več. Poglejmo samo, kako je GoOpti odpravil eno največjih slabosti slovenskega turizma: slabo letalsko povezanost Slovenije s svetom. Imamo tudi veliko turistično izšolanih ljudi, ki pa jih žal nimamo na pravih mestih. Turizem je tudi velika priložnost za zaposlovanje mladih s področij, kjer so zdaj težko zaposljivi, kot so, recimo, arheologi; turizem potrebuje zelo različna znanja. Slabosti so slabo vodena turistična podjetja oziroma tudi tam, kjer so menedžerji dobri, ne morejo zaradi objektivnih razlogov (neurejenega lastništva) narediti kaj prida dobrega. Ampak verjamem, da se lahko to kmalu obrne na bolje ... Priložnosti? Zagotovo v okrepitvi letalskih povezav, s katerimi bi se dotaknili turistov, ki se jim slovenska turistična ponudba idealno prilega, a jih prav zaradi slabe povezanosti pri nas skoraj ni. Tak primer so Skandinavci. S čarterji in nizkocenovnimi leti bi lahko oživili mariborsko letališče. A nismo slabo povezani samo letalsko – tudi železniška povezanost je slaba, s čimer izgubljam precej mladih, ki potujejo po Evropi z vlaki. Naša velika priložnost pa je tudi nadaljnji razvoj na področju kulinarike, ki je resnično odlična: mešanica slovenske, sredozemske, balkanske, madžarske, dunajske; ob seveda vrhunskih vinih, kar nam vsi priznavajo. Sicer pa je turizem na splošno velika priložnost za državo, navsezadnje je, kadar govorimo o tujih gostih, čisti izvoz! Sam bi spodbudil tudi nakupovalni turizem – tuji turisti bi prišli napolnit kovčke in želodce. Brez meja in carin bi bila ta ponudba lahko še zlasti zanimiva za obiskovalce iz bližnjih držav. Nekdaj smo bili zanimivi zanje tudi z nizkimi cenami bencina; pa poraba ni bila omejena samo nanj – zapravljali so tudi v naših gostilnah ... In smučičišča. V Sloveniji jih je le malo, ki jih zanima, ali bodo naša smučičišča propadla, pa čeprav so pomemben del naše turistične ponudbe in podobe Slovenije.

Če ocenite odnos države do turizma – kaj so pokazale vlade v zadnjih, recimo desetih letih: kako pomembna gospodarska panoga za Slovenijo je za državo turizem?

Po osamosvojitvi Slovenije smo imeli tri ministre za turizem, s čimer so vlade pokazale, da imajo do turizma resen odnos. Takrat je imel tudi vsak osrednji slovenski medij novinarja, ki je bil specializiran za turizem. Tudi po tem se pozna odnos do turizma. Zdaj, ko o njem vsakdo vse ve, kakor o nogometu, tudi v medijih ni več novinarjev,

Mineva čas suhih krav, čas je za debele!

Foto: Dunja Wedam/arihiv Spiritita

specializiranih zanj. Bil sem zadnji Mohikanec, novinar, specializiran za turizem, ko sem se pred tremi leti upokojil. Ko vlada nakaže neko smer, ji sledijo tudi mediji. Pa čeprav turizem ustvari 12 odstotkov bruto domačega proizvoda! Kmetijsko ga neprimerljivo manj, a kmetijskega ministra imamo vedno. Dejstvo je, da je turizem zaposlavljena panoga. Ne vem, ali so resnično verjeli, da se bo razvijal kar sam od sebe? Z evropskim denarjem smo, denimo, zgradili kar nekaj novih objektov, a jih nismo znali ohranjati v dobri kondiciji. Zasedenost hotelov, recimo, je v Sloveniji nizka. (O tem je v uvodoma omenjenem pogovoru spregovoril tudi minister Zdravko Počivalšek: dejstvo, da je zasedenost manj kot 40-odstotna, je pereče, je poudaril. Op. p.) Od novega ministra veliko pričakujem, čeprav je prišel iz turizma bolj po naključju; v koalicijski pogodbi zdajšnje vlade turizem ni bil niti omenjen. Slovenski turizem je ... mlakuža z veliko možnostmi za infekcijo, ki pa se lahko tudi izsuši in zacveti!

Resda država že dolgo ni pokazala zadostnega razumevanja do pomembnosti turizma kot gospodarske panoge, ampak tudi na lokalni ravni, recimo, se kažejo razpoke, še zlasti v nezadostnem povezovanju in sodelovanju med posameznimi akterji turistične ponudbe?

Pri nas sodelovanja skoraj ni. Drugje se med seboj povezujejo in sodelujejo vsi, ki soustvarjajo turizem in imajo kaj od njega.

Nepovezanost je že zelo dolgo kronično obolenje slovenskega turizma. Kako bi ga bilo sploh mogoče ozdraviti?

Tako, da bodo vsi spoznali, da brez sodelovanja preprosto ne zmorejo. Dober primer za to so Gorenjci, ki so prejšnjo zimo zbrali denar za zagon žičnic v Kranjski Gori. Ko je bilo treba, so stopili skupaj. Zdaj imajo tam tudi kulinarčno pot, ki vodi goste od hotela do hotela. Zelo spodbuden primer je tudi Radovljica, kjer so se povezali gostinci in prirejajo dogodke enkrat pri enem, drugič pri drugem, pri čemer se na

Nikjer ni na tako majhnem prostoru toliko lepih in različnih stvari, kot jih je v Sloveniji.

Foto: Dunja Wedam/arihiv Spiritita

njih zberejo vsi, strežejo v drugih gostilnah. In se imajo pri tem tudi fajn! Vlogo povezovanja bi sicer morale prevzeti lokalne turistične organizacije, ki pa so marsikje preveč zbirokratizirane in tega dela ne opravljajo. Mislim pa, da bi se že dolgo povezovali med seboj, če bi imeli Razgorškov zakon o turizmu (iz časa ministra za malo gospodarstvo in turizem; Janko Razgoršek je bil minister od leta 1997 do leta 2000, op. p.), po katerem bi moral vsak, ki zasluži od turizma, prispevati k njegovemu razvoju: tudi frizer in zasebni zdravnik. Tako je v Avstriji in odlično deluje. Ker vsi prispevajo v blagajno, jih tudi zelo zanima, kako uspešen bo turizem na njihovem območju, in skrbno spremljajo njegov razvoj. In uspešnejši ko je turizem, več denarja je na voljo za njegov nadaljnji razvoj. Ne morem razumeti slovenskih ustavnih sodnikov, ki so turistično članarino zavrnil kot protiustavno! Kar je mogoče v Evropski uniji, je pri nas protiustavno. To je noro. Drugo, kar bi po mojem mnenju povežalo ljudi, pa je velika kampanja po zgledu nekdanje Slovenija, moja dežela. Predlagam slogan: Slovenci, stopimo skupaj! Prenehajmo se pripraviti, naredimo kaj sami, da bomo živeli bolje.

Katere so največje napake, ki jih je po vašem mnenju »zagrešila« vlada pri razvoju turizma v zadnjem desetletju, in

kateri so ključni ukrepi, ki bi jih morala čim prej sprejeti za njegov uspešnejši razvoj?

Največja neumnost je bila priključitev Slovenske turistične organizacije Spiritu (ki mu sam najraje reče – špirit, op. p.), ki je v zdajšnji podobi finančno in kadrovsko močno opešana. Potrebujemo torej samostojno nacionalno turistično organizacijo. (Prvi koraki v tej smeri so že narejeni, osamosvojitve nacionalne turistične organizacije se lahko nadejamo na pomlad. Op. p.) Potrebujemo močno in odmevno promocijsko akcijo. Potrebujemo ukrepe, ki bodo odpravili neživiljenjske pogoje za delo v turizmu. Ozrmo se v Avstrijo in Švico, denimo: na njihovih kmečkih tržnicah prodajalci ne potrebujejo vitrin in rokavic! Tam malim podjetnikom ni treba voditi zapletenega knjigovodstva. Tudi davki so prilagojeni temu, da lahko najprej nekaj ustvarijo. Ampak ... Nič se ne zgodi čez noč. Moramo biti potrpežljivi. Ne moremo čez noč popraviti, kar smo desetletje podirali. Da bo le končno turizem prepoznan kot resnično pomembna panoga, da se bodo tudi v parlamentu začeli resno pogovarjati o njem! In menda se že začnjenajo.

Mateja Gruden

Foto: osebni arhiv Draga Bulca

Delovno jubilejno leto Društva turističnih novinarjev Slovenije Fijet: pogovor z ministrom Zdravkom Počivalškom

Društvo turističnih novinarjev Slovenije Fijet (Svetovno združenje turističnih novinarjev in piscev) nadaljuje delovanje Sekcije turističnih novinarjev pri Društvu novinarjev Slovenije, ki je bila ustanovljena leta 1965. Letošnje, jubilejno leto bo poskušalo praznovati kar se da delovno, je povedal Drago Bulc. Prvi dogodek, ki ga je pripravilo, je bil odmeven – na sejmju Alpe Adria: Turizem in prosti čas konec januarja v Ljubljani se je namreč Drago Bulc pogovarjal z ministrom za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravkom Počivalškom. V nadaljevanju navajamo nekatere poudarke iz pogovora.

Minister je uvodoma dejal, da zdajšnja turistična strategija (2012–2016) zastavlja turizmu realne cilje, da pa se za njihovo uresničevanje doslej ni naredilo nič. Kot kronsko napako pri uresničevanju ciljev vidi zmanjšanje proračuna za promocijo in posledično izničeno prizade-

vanje za boljšo prepoznavnost slovenskega turizma.

Poleg tega so kazalci v turističnem gospodarstvu negativni, prav tako vsi trendi, ki so odločilni za nadaljnji razvoj turizma, je opozoril.

Ključno, kar potrebuje slovenski turizem, je njegova večja prepoznavnost, pri čemer ima turizem možnost za rast in razvoj samo na tujih trgih (zadošča nagovarjanje trgov v radiju 500 kilometrov).

Počivalšek je v preteklosti večkrat dejal, da bi za ustrezno promocijo Slovenije v tujini potrebovali vsaj 20 milijonov evrov. »Promocija je alfa in omega razvoja turizma,« je poudaril v pogovoru. Letošnji proračun zanjo je dobrih šest milijonov, kar je manj kot v zadnjem letu samostojne Slovenske turistične organizacije, je spomnil, ko je bil proračun za približno tri milijone evrov višji. Prvi korak je tako znova samostojna nacionalna turistična organizacija, zatem pa bo treba poskrbeti za stabilne vire financiranja njenega dela. Minister upa na tretjinsko porazdelitev njenega proračuna: prvo tretjino naj bi zagotavljal državni proračun, drugo delež od turistične takse, usoda tretje pa je še negotova. Čeprav se zavzema za sistem turistične članarine, ki predvideva, da v turistično blagajno prispeva vsak, ki se ukvarja s turizmom, bo treba to možnost še proučiti, saj jo je nazadnje, pred leti, zavrla ustavna prepoved. Druga možnost pa je vir, ki izhaja iz zakona o igrah na srečo; po njem bi se denar od iger na srečo deloma namenjal tudi za promocijo na nacionalni ravni.

Zdravko Počivalšek je tudi dejal, da ga veseli, ko opaža, da je v turizmu čedalje več mladih z inovativnimi zamislimi; treba jim je odpreti pot in jim dati priložnost, je poudaril ter dodal, da verjame, da je mogoče v turizmu z majhnim vložkom prebuditi velikanske potenciale.

M. G.

Foto: Platiše/www.fijet.si